

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI



Izhaja dvanaestkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1.—, za vse ostale Din 16.—

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK I.

MAJ 1936

ŠTEV. 5

Zavarovalnica na podlagi vzajemnosti

Naši zastopniki nam pogosto poročajo, da konkurenca odvrta ljudi od zavarovanja pri našem zavodu tudi z lažjo, da je vsak član odgovoren za izgube Vzajemne zavarovalnice, ali pa, da vsak zavarovanec s celim svojim premoženjem jamči za njeno varnost.

Naš zavod res obstoji na podlagi vzajemnosti, saj to že samo ime pove in tudi v pravilih je takoj v prvem paragrafu določeno: »Društvo se imenuje Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. Društvo obstoji na podlagi vzajemnosti.«

Ali pa je morebiti ta vzajemnost naša šibka stran? Mislim da ne, pravim nasprotno: **ravno vzajemnost je naša moč in naš ponos.** Poglejmo samo zgodovino našega zavoda! Videli bomo, da je Vzajemna zavarovalnica izplačala od svoje ustanovitve samo požarnih odškodnin za okoli šest milijonov kron in že blizu šestdeset milijonov dinarjev, ne bomo pa našli, da bi bila kdaj zahtevala tudi najmanjše kritje izgube na podlagi vzajemnega jamstva. In če se je vzajemnost izkazala za dobro v prvih najskromnejših početkih našega zavoda, koliko bolj drži danes, ko Vzajemna zavarovalnica šteje že okoli sto tisoč članov. Ali se ne boš čutil varnega, če veš, da je za tvoje zavarovanje porok tolikšna armada.

Pa denimo, da bi nekaj let zapovrstjo »gorela« samo Vzajemna in da za kritje škod ne bi zadostovala tekoča premija, niti varnostni sklad, niti druge rezerve, iz katerih se prvenstveno krijejo morebitne obratne izgube. Paragraf 46. določa glede tega sledeče: »Morebitni primanjkljaji pri letnem gospodarstvu se pokrijejo najprej iz varnostnega zaklada, v kolikor le-ta presega 25.000 Din. Ako pa bi zneski, ki so na ta način iz tega zaklada na razpolago, ne zadostovali v pokritje primanjkljaja oziroma v poplačanje zneskov, ki so se med letom iz ustanovnega zaklada predjemno vzeli, se mora ostanek poravnati z izrednimi prispevki članov v razmerju s plačanimi zavarovalninami dotičnega leta, ne oziraje se na morebiten prejšnji izstop tekom onega leta.«

O kakem jamstvu z vsem premoženjem torej niti govora; v skoro neverjetnem primeru primanjkljaja, kakor ga predvideva omenjeni paragraf, bi Vzajemna zavarovalnica predpisala odgovarjajočo **odstotno** doklado na premijo enega upravnega leta. Če pomislimo, da pri današnji moči zavoda že 10% doklada pokrije cel milijon primanjkljaja, bomo ugotovili, da tudi ta najskrajnejši primer naših zavarovancev na premoženju ni malo ne more ogrožati.

Pravila morajo seveda predvidevati **vsako možnost**, predvidevati vse, kar ni **popolnoma izključeno**, četudi je kar najmanj verjetnosti, da se bo kdaj pripetilo. Dokaz: razvoj našega zavoda, ki v 35 letih svojega obstoja še ni zahteval najmanjše doklade iz naslova vzajemnega jamstva.

Podobno nalogo ima vzajemno jamstvo pri življenjskem zavarovanju. Razlika je le v tem, da bi se pri elementarnem zavarovanju v predvidevanem skrajnem primeru zvišala premija za gotov odstotek, pri življenjskem pa — bistvu zavarovanja odgovarjajoče — razumno znižala zav. glavnica. V posebnih določbah življenjskega oddelka § 56, je tozadevno določeno: »Obratni primanjkljaji se poravnajo, v kolikor se ne pokrijejo iz posebnega zaklada, najprej iz varnostnega zaklada. Ko je ta porabljen, se nadaljni primanjkljaj pokrije s primernim zmanjšanjem zavarovalnih obveznosti, ako občni zbor ne sklene drugače. V ta namen se vsakemu posameznemu zavarovanju pripadajoča zavarovalninska prihrana zniža v tistem razmerju, v katerem je dejanski razpoložni znesek do vsote teh zavarovalninskih prihran; potem se zmanjšana zavarovana vsota iznova izračuna za vsako posamezno zavarovanje na podstavi dotične čiste tarife.« Vidimo torej, da **tudi tu ni sledi o kakem jamstvu z vsem premoženjem.** Govoriti o verjetnosti takega znižanja je pri solidnem poslovanju zavarovalnice samo teoretično razmišljanje. Prav majhna verjetnost za uporabo določil o vzajemnem jamstvu je le prvih par let po ustanovitvi, ko je število zavarovancev še zelo omejeno in se premijske rezerve šele začno zbirati. Pa tudi za prva leta je bilo poskrbljeno z ustanovnim zakladom in s smotrenim pozavarovanjem večjih zavarovanih vsot. Iz razvoja življenjskega oddelka vemo, da tudi v prvih letih niti od daleč ni grozila nevarnost za kakršnokoli uporabo vzajemnega jamstva, tem manj je mogoče govoriti o tem danes, ko so vlogo vzajemnega jamstva že **davno prezele premijske rezerve.** Naši življenjski zavarovanci naj vedo, da so njihovi prihranki pri Vzajemni zavarovalnici več kot popolnoma kriti, da niti v prvih početkih življenjskega oddelka ni, še manj pa more v bodočnosti nastopiti potreba kaknega znižanja zavarovalnih vsot.

Vzroke za izgube je treba iskati **vse kje drugje! Pravilna premija ter varno nalaganje premijskih prihrankov so najvažnejši pogoji za nemoteno poslovanje vsake zavarovalnice.** Kjer tega ni, tam se pokažejo posledice.

Vsa velikopoteznost nič ne izda, če zavarovalnica greši v tem pogledu!

Dogodki zadnjega časa nam pričajo o tem. Tudi mogočna delniška glavica in še bolj na videz mogočne premijske rezerve zavarovancev niti malo ne ščitijo. Pri zavarovalnicah, delniških družbah odločajo naravno le delničarji, ki jim korist zavarovancev ni prva skrb, pri zavarovalnicah na podlagi vzajemnosti pa imajo besedo ter pravico kontrole člani-zavarovanci, ki jim je mar lastne zavarovalne zaščite in lastnih v zavarovanje vloženih prihrankov. Ves dobiček je le v njihovo korist in se ne porablja za dividende delničarjev.

Pa še nekaj! Delniška glavica inozemske zavarovalnice utegne za njene zavarovance, ki so naši državljani, biti popolnoma brez pomena. To smo videli prav v zadnjih dneh, ko je tuja država z zakonom zaščitila le zavarovance lastne državljanke, vse inozemske zavarovance pa prepustila usodi. Ni se ozirala na to, da sta dve tretjini zavarovancev prizadete družbe izven njenih mej, oni naj si pomagajo, kakor vedo in znajo.

Kako zelo je tedaj važno, da si za sleherno zavarovanje izbereš le domačo družbo, zavarovalnico, ki ima svoj sedež doma! Ker smo zgoraj pokazali, da je tudi takozvano vzajemno jamstvo le večja varnost ter na korist zavarovancem, izbira torej ni tako težka. Vemo, da obstoja Vzajemna zavarovalnica, ki je domača, slovenska — njen obstoj na podlagi vzajemnosti je njena še prav posebna prednost.

Priložbe prejemamo,

da mnogi zavarovanci Vzajemne, ki so vplačali Din 1.— kot celoletno naročnino za »Našo moč«, lista ne prejemajo. Vse take opozarjamo, da prejemajo »Našo moč« krajevni zastopniki Vzajemne (oziroma »Karitas«), ki imajo dolžnost list slederni mesec med zavarovance razdeliti. Kdor tedaj lista ne prejme, naj se obrne na svojega krajevnega zastopnika, v ponovnem slučaju pa izostanek lista javi upravi »Naše moči« v Ljubljani.

Rdeče jagode s smetano. Gospod župnik so povabili vaše otroke na »pojedinoz rdečih jagod s sladko smetano. — »No, otroci, ali so dobre?« — »Jaaa«, je zagrmel otroški zbor. — Pa jih gospod župnik poučijo: »Glejte, ali ni lepše, da dobite jagode kot darilo, kot da hodite skrivaj na moj vrt in jih kradete?« — Mihec pa pravi: »Seveda je boljše in lepše! Če krademo, moramo jesti jagode brez sladke smetane.«

Ne vemo ne ure ne dneva...

V zadnjem času je »KARITAS« izplačala cele zavarovalne vstote po smrti sledečih članov:

Šeško Marija, Laško 131; Švigelj Pudencijana, Maribor, Malgajeva 5; Lihteneger Ferdinand, Mojstrana 65; Kemperle Frančiška, Podlonk 32; Bremec Marija, Lokovec 238; Stiplošek Helena, Sv. Vid 15; Rejc Franc, Javornik 45; Lapanja Josip, Ljubljana, Medvedova 22; Bider Anton, Šinkov turn 18; Ilovkar Marija, Sneberje 5; Vešnik Julijana, Morje-Fram 10; Strekelj Frančiška, Tržič-Slap 111; Bergant Mihael, Ljubljana, Rožna ulica 15; Cuderman Marija, Hotič; Vrabelj Alojzija, Ljutomer; Močnik Marija, Javornik 38; Dolinar Franc, Cerklje; Kavčič Helena, Vrhnik 187; Vidic Marija, Rečica št. 7; Stefe Franc, Milje 11; Benegalija Josipina, Ustje 13; Novak Alojzija, Bešnica.

Od brezplačno sozavarovanih otrok sta umrla Jež Viljem iz Podpece in Bolko Marjeta iz Zg. Polskave 49. »KARITAS« je izplačala staršem takoj pripadajočo posmrtnino. — N. v. m. p.!



QUALITÉ EXTRA
INDESTRUCTIBLE

Samo
STOLI

*iz upognjenega lesa
združujejo največjo
eleganco z izredno
odpornostjo in tr-
peznostjo.*

REMEC-Co.
tovarna upognjenega pohištva

KAMNIK

Zahtevajte v vseh pohištvenih trgovinah le naše blago

Kaj mi v poslovanju Vzajemne ni všeč?

Vzajemna zavarovalnica je lahko ponosna. Na gornje vprašanje je dospelo rekordno — malo odgovorov. In še ti so vsi tako blagohotni, da lahko mirno trdimo: Vsi zavarovanci — in teh je 100.000 — so s poslovanjem Vzajemne zadovoljni.

Prvo nagrado (250 Din) dobi g. Anton Sepec, Stari trg pri Rakeku, drugo nagrado pa g. Anton Copi, orožniški narednik v Jurkloštru pri Laškem.

Na vse odgovore bomo odgovarjali polagoma pod zaglavjem »Vprašanja in odgovori«.

Vsem, ki so na gornje vprašanje odgovorili, izreka uredništvo »Naše moči« za njih pravično razumevanje teženj Vzajemne najtoplejšo zahvalo.

Beseda o varčevanju

Varčevanje ni nikak abstrakten pojem, temveč poseben način gospodarjenja, ni osebna zadeva posameznika, ampak vedno bolj in bolj se kaže vez med njim in splošnim napredkom narodnega gospodarstva. Varčevanje dobiva socialen pomen, ker nima od njega koristi le varčevalec, ampak celokupno narodno gospodarstvo. Vsak posamezen varčevalec soustvarja kapital, ki ga potrebujemo za ustvarjanje novih dobrin s produktivnimi investicijami, za dvig kmetijstva, obrti, industrije in trgovine. Od razmaha domačega gospodarstva, od porasta domačega kapitala pa ima v prvi vrsti korist narod, posamezni član naroda, ki si je kapital ustvaril. Ne pomaga gonja proti tujemu kapitalu, dokler nimamo svojega lastnega.

Varčevanje samo pa še ni vse. Res je predpogoj štednje, da se ne troši nesmoteno in po ne-

potrebem. Ni pa to edini pogoj. Dobrine in vrednote, ki so ostale nepotrošene, se morajo v prid splošnosti razumno izkoristiti. S tem pa je tudi že povedano, da ne hrani oni, ki doma denar tevarira. Ravno to tevariranje denarja je eden glavnih faktorjev, ki so povzročili današnje pomanjkanje gotovine. Vzrok naše gospodarske krize ni toliko zunanji, kakor predysem notranji in ena glavnih težav obstoji v tem, da denarna sredstva niso osredotočena v denarnih zavodih. Če odstranimo ta vzrok, denarno krizo, bo sam od sebe odpadel velik del gospodarskih težav. Le če se denar redno steka in odteka v denarnih zavodih, lahko ti regulirajo gospodarsko življenje, dvigajo s tem življenski standard, dvigajo dohodek posameznikov in zbirajo prihranke — kapital.

Napredek države, čezle in posameznika je mogoč le s pomočjo novih posojil naših domačih denarnih zavodov, ki zbirajo brezposeln denar in ga stavijo na razpolago delavnemu, pridobitnemu gospodarstvu, omogočujejo s tem gospodarsko delovanje sploh in pobijajo brezposelnost. — Vlagajte v največji naš denarni zavod

**MESTNO HRANILNICO
LJUBLJANSKO**

KI OBRESTRUJE NOVE VLOGE, VLOŽENE PO 1. JANUARJU, 1933 PO 4—5 %, IN JIH IZPLAČUJE NEOMEJENO NA ZAHTEVO

A. Vindišar, Ljubljana

Zavarovanje — pot v naše blagostanje

4. Varčuješ, ako zavaruješ.

Pri sosedovih je taka stiska, da uživajo živinsko sol, ogenj za luč in v peč si pri nas izposojujejo. Najbolj potrebne stvari kupijo — ne z denarjem, ki ga nimajo — marveč z zamenjavo blaga (jajčki, mleko). Oče dela v gramozni jami, družina je razcapana, bajta je lesena.

Pa nič niso zavarovani!

Smešno, boste rekli, kako naj takile siromaki še na zavarovanje mislijo! Pa: le malo potrpite, da se do kraja pomenimo!

Kaj mislite, če bi umrl nenadno tale ubogi oče ali bi požar upepelil tole revno bajtico, ali bo mogla uboga družina še ostati pri življenju, čeprav ob živinski soli in pod slamnato streho? Še za na cesto, celo za smrt ne bo sredstev.

Pa je bil vendar čas, ko je ostal vsaj dinar in bi gospodar vsaj na požarno zavarovanje moral misliti. Vsaj enkrat na leto, pa četudi s prosjačenjem, se pa že dobi par dinarjev za plačilo premije, ki proti požaru ni draga!

Zal, da imaš tudi Ti, ki tole bereš, take in podobne sosedu! Mi vsi jih imamo. Naša dolžnost je, ki smo že zavarovani, da dobroto zavarovanja tudi drugim privoščimo in zlasti takimle zaostalim revežem priporočamo. Mi vsi smo izpostavljeni enakim stiskam in vsi dobro vemo, da bo bodočnost nas in naše potomce kruto tepla, ako ne bomo na vse slučaje pripravljeni. Mi ne moremo zbirati ve-

likih kapitalov, ker po večini nimamo visokih dohodkov. Zavarujemo se pa vsi lahko! Plačati je treba le enkrat na leto, pa je težka skrb v kraju.

Pravite, da ste varčevali doslej in dovolj, poslej pa ne boste nič več! V hranilnico ste nosili kadar je kak dinar ostajal. Kar na lepem se je oglasila potreba, vse prihranke ste dvignili in potrošili, hraniti pa ste nehali. Res! Varčevanje v tej obliki nas ne zadovoljuje več v taki meri, kakor svoje dni. Na njegovo mesto je stopila njegova sestra, zavarovalno varčevanje. Ono odgovarja časovni potrebi in ima mir pred krizo.

Toda Vi niste prišli v zavarovanje, marveč ste, opustivši hranilnico, začeli igrati v loteriji! Noč in dan ste sanjali o tisočakah, plačevali stotake tistim, ki nikoli niso mislili na Vas, marveč le na Vaše denarje. Namesto sebi, ste bogato loterijo zaigrali skritim in nepoznanim kapitalistom. Vi pa ste ostali žrtev nevarnega hazarda! Loterija pa je danes tista igra, ki se je preudaren in reven človek ne poslužuje, kajti dovolj globoko je že prepričanje, da boš le to imel, kar si boš sam z lastnimi žulji priboril, kar ti bo zavarovanje obvarovalo uničenja!

Na vsak način ste hoteli nekaj z lahkim trudom doseči! V nedeljo popoldan je prišel nekdo in Vas je za samopomoč pregovoril! V prepričanju, da boste že jutri bogati, ste redno plačevali prispevke. Prepozno ste spregledali goljufijo, kajti ko je samopomoč z velikim hrupom propadla, ste obubožali tudi Vi.

Slednjič Vam je preostalo še edino: **zavarovanje**, tista varna in solidna ustanova, ki Vas danes v vseh ozirih zadovolji.

Do tega sklepa je bila dolga in težka pot! Vaša želja je ostala še vedno: **z malim dosti doseči!** Prav je tako! Kadar so naša sredstva majhna, vsi gledamo, da zanje čim več dobimo. Pametno ravnamo, ako se zavarujemo in opustimo spekulativno misel na obogatitev čez noč.

Zavarovanje ni še nikogar varalo! Tukaj ne velja: ali dobim ali izgubim! V **zavarovanju** dobiš vedno, kadar si v potrebi! To **negotovo** potrebo si zavaruješ!

Kdaj bo nastopila ta potreba? Že nocoj, to noč, ali čez mesec dni? Bog ve! Mi nič ne vemo, kaj in kako bo jutri! V moči zavarovanja, niti v naši moči ni, da bi naprej določali, ali samo slutiti mogli dobo in potek svojega življenja! Časovnemu obstoju in načinu mi nikoli ne bomo mogli postaviti meja in potov. Danes smo, jutri nas ni več! Danes v izobilju vsega, jutri na cesti!

Pa vendar moramo skrbeti za ta negotovi

jutri! **Negotovost v vsem je naš delež!** Velika je skrb in težko moreča, ki nam vstaja iz te negotovosti. Ta skrb ne dopusti nobene tveganja, nobene odločne besede, nobene samozvestne kretnje! Malodušnost je zadnja njena žrtev.

Zavarovanje vam odvzame skrb negotovosti, neodločnosti, neuspehov. Ono nam jamči, da nas škoda požara ne bo poglala med siromake na cesti, da s smrtjo očeta - reditelja ne bo uničena naša družina. Pomoč, kadar bomo v potrebi, nam je v zavarovanju gotova! Res je, da nas zavarovanje ne obvaruje nesreč, pač pa nam pomaga težke posledice prenašati! Zavarovanje nam odvzame del tiste skrbi, da vsaj to, kar imamo danes, preudarno obračamo in rabimo.

Zavarovanje ni od danes do jutri! To je solidna in kakor človeški rod stara ustanova, človeku v oporo in pomoč, nikoli pa ne v obogatitev ali zlorabo. **Zavarovanje je delež vseh preudarnih in treznih ljudi in je merilo za narodovo zrelost in moč, kulturno in gospodarsko.**

ga v molitvi. Stokrat več je vredna molitev, ko se boriš s spancem, od tiste, ki ti sama od sebe vre iz razpoloženega srca. Ona je žrtev, ki ima visoko ceno v božjih očeh, ki pravično sodijo.

Kjer se po kmečkih domovih opušča skupna molitev zjutraj in zvečer, je skrivoma nastavljena sekira na glavno korenino verske zavesti in življenja po veri. Tuja učenost, ki ji je sestra poguba kmečkega doma, je stopila na prag. Zapahnite vrata, dobri ljudje, ki ljubite kmečko hišo in družino. Naš kmečki rod ne sme pričeiti moralno propadati, sicer smo Slovenci izgubljeni. Molitev iz hiše, greh vanjo... Vsa družina od očeta in matere do najstarejšega in najmlajšega dovolj odraslega otroka ter družinčeta, vsi kot eden poklekajte, sleherni dan! Bog bo v vaši hiši.

Rekli so mi, naj pišem o kmečki prosveti v »Naši moči«. In sem obljubil, da bom. Sedaj pa pišem o molitvi! Res, o molitvi. Ker sem prepričan, da je vsa krščanska prosveta zidana na pesek, če ji ne služi za temelj živa, dejanska vera in življenje po njej. Slovenska kmečka hiša, v kateri je molitev doma, je stebber pilot, in na te pilote bomo naslonili svojo prosveto, da je ne bo mogla potlačiti v močvirje sedanjega in grozečega bodočega časa nobena sila!

Nagradno vprašanje za maj 1936

Potom nagradnih vprašanj imajo zavarovalnici Vzajemne priliko, da povedo svoje mnenje o poslovanju Vzajemne, o zavarovalstvu v obče itd. Zato se ta vprašanja tičejo predvsem zavarovalstva. Prosimo pa vse, da odgovarjajo povsem iskreno, ne da bi pri tem mislili: Čim bolj laskavo odgovorjam za Vzajemno, tem preje mi je zagotovljena nagrada.

Do 31. maja 1936 pričakuje uredništvo odgovorov na sledeče vprašanje:

Kaj navajajo nasprotniki Vzajemne zavarovalnice proti Vzajemni zavarovalnici in kako jim odgovarjate?

Vsi veste, da zlasti nekateri potniki drugih družb vedo o Vzajemni povedati le slabo. To je za potnika, ki mu gre za to, da sklene zavarovanje za svojo zavarovalnico, čisto umljivo. Hvaležni Vam bomo, če nam boste iskreno popisali, kaj vse ste že slišali o Vzajemni neugodnega in kako Vi tako stvar razumete.

Za najboljša dva odgovora razpisujemo običajni nagradi po Din 250.— in Din 150.—.



STAMPILJE

pečatnike, etikete, emajlirane napisne tablice, društvene znake itd. nudi najboljše in po zmerni ceni tvrdka

TEODOR RABIČ, LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA C. 13 — Telefon 20-37

ČEVLJI *Peko* VODIJO V KVALITETI

Ludovik Puš:

„Brbranje“

Kakor srebrne strune pojo spomini na mladost v kmečki hiši. Blagor vsakomur, ki mu je tekla zibka pod kmečkim krovom, trikrat blagor, komur je poleg spominov na kmečko hišo ostalo vsaj nekaj duševnega in telesnega zdravja, ki tamkaj raste in cvete. Da bi vedno rastlo in cvetelo!

Mogočno je zakoreninjeno v širokih slojih slovenskega kmečkega ljudstva versko prepričanje. Življenje kmečkega človeka je prepredeno z verskimi dogodki tekom leta vse tesneje kakor meščanov; vse polno je še danes po kmetih verskih šeg in navad, ki so jih drugi stanovi že pozabili. Kmet loči letne dobe po svetnikih, vreme presoja po dnevu gotovega svetnika, kmečke navade ob velikih praznikih (božič, velika noč itd.) so splošno znane, mnogo jih je vmes, ki so pristno slovenske. Nedelja je na kmetih zares dan telesnega počitka — sveti dan. In kar je po delavskih in mestnih družinah že dokaj redek slučaj: na kmetih še vedno radi molijo. Še polze, zlasti pozimi, večer za večerom debele molkovne jagode med žuljavimi prsti; še velja, da se zjutraj in opoldne in zvečer oglašijo zvonovi po naši lepi zemlji, ne samo, da oznanijo uro, kakor v mestu, marveč, da pokličejo k molitvi.

Vendar počasi tudi po deželi gine molitev, posebno pri mladih ljudeh. Zli duh je začel zanašati tudi na kmete tujo učenost, ki pravi, da smo samo za ta svet in da je molitev odveč. Toda njegovi služabniki ne povedo tega naenkrat in na vsa usta. Bilo bi brezuspešno, ker bi kmečki človek spoznal namero. Drugačni učenci so to; pravijo, da je molitve preveč, posebno za fante. Trudni

so po dnevnem delu, pa bi še klečali zvečer pri rožnem vencu! Celo sestanki in društvene prireditve so določene ob takšnem času, da mladina ostaja brez skupne večerne molitve. V šolah se moli večji del le še pri krščanskem nauku. Počasi, nevidno moré v mladih dušah potrebo po molitvi. Oče in mati še nič ne opazita ne, pa se naekrat pokaže, da so otroci pričeli molitev mrziti kot nekaj zastarelo in nepotreben preostanek srednjega veka. Molitvi v domači hiši, iz katere pije versko življenje najzlahtnejše sokove, se začno otroci namenoma odtegovati, češ, da tisto enolično brbranje itak ni nobena molitev. Opuščanju molitve se pridruži ob nedeljah ostajanje zunaj cerkve — tako je »moderno« — iz tega zla rasto druga.

Nočem biti pridigar. Toda kar nas je s kmetov dalj časa trgalo hlače po šolskih klopah, pa nas je komaj napol godne mladeniče vrgla svetovna vojna v najtežje življenjske preizkušnje, vemo, kaj pomeni večer za večerom tisto »brbranje«. Vemo to zase in za svoje kmečke vojne tovariše, ki niso hodili v višje šole. Kakor zlata nit, ki komaj vidno spaja večer z večerom, se je oglašal v najnevarnejših razmerah spomin na večerni rožni venec v domači hiši. In dokler je ta spomin bil živ, se slovenski fant ni zgubil. Zakaj z mislijo na molitev ni združljiva misel na greh. Ni molil rožnega venca, kakor so ga nemara zanj doma, ali že sam spomin nanj je bil močan dovolj.

Naj nihče ne govori, da ni rožni venec zvečer nobena molitev, če se temu in onemu celo zadremlje ob njem. Ubogo, izmučeno telo je slabotno, ali duh hoče počastiti svojega Bo-

1000 Din

Je v današnjih časih lepa vsota. Ali spravljate vse številke »Naše moči«? Drugače ne boste mogli ob koncu leta tekrovati za to visoko nagrado. Le na ta način boste namreč mogli reševati uganko, ki je skrita v listu. Pazite tedaj in dobro spravljajte naš list!

Ilustracije in klišei

dajo reklami šele pravo lice — Za reklamo v visokih nakladah uvažujte le offsettisk, ki je danes najcenejši!



Kamenotisk & Knjižotisk
Bakrotisk & Klišarna
Litografija & Offsettisk

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6**

Javne zafvale

Podpisani posestniki izrekamo Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani javno zahvalo za razumevajočo oceno škode, ki smo jo utrpeli zaradi požara, ter za točno in kulantno izplačilo odškodnine:

Deželan Janez, Vel. Brusnice 35; Umek Jože, Stara Vrhnika 31; Peve Jožef, Mala Loka 3; Pavlič Matija, Dol. Gradišče 3; Debeve Jože, Brezovica pri Borovnici; Gazvoda Franc, Vel. Brusnice 12; Javornik Martin, Vel. Mlačevo 5; Mikuš Jožef, Breg 4; Križanič Ivan, Boreci; Zore Jakob, Znojle 1; Tonin Anton, Kovran 15.

Ne pozabite na spomlad

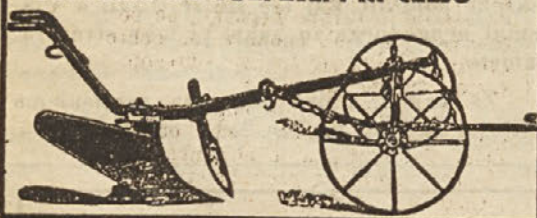
da dobite pri nas v veliki izbiri pluge, brane, sejalne stroje, okopalnike, kultivatorje, gnojnične sesalke itd.

Razni gospodarski stroji vedno v zalogi.
Iščemo krajevne zastopnike!

FERDO SMOLA

Poljedelski stroji in plugi

SV. JURIJ OB JUŽ. ŽEL. PRI CELJU



Javno priznanje

Skoraj vse gasilske čete z Murskega polja so se težavo udušile požar, ki je v pričetu marca podivjal v Grlavi pri Ljutomeru. Poleg domačij je postalo plen ognja mnogo živine, svinj, poljskih pridelkov itd.

V tolažbo nam je, da smo bili zavarovani pri naši domači Vzajemni, ki nam je odškodnino takoj in pošteno obračunala.

Marinič Mihael, I. r., Marinič Marija, I. r., Stampar Ivan, I. r., Stampar Marija, I. r., Horvat Alojz, I. r., Horvat Marija, I. r.

Vprašanja in odgovori

3. F. Sch., Maribor. Vašega vprašanja ne morem natisniti. Preveč žolča je v njem. Spominjam pa se, kako ste prezirljivo govorili o naši domači zavarovalnici, ko Vas je pred komaj tremi meseci posetil potnik Vzajemne. »Pri taki »grajzlariji« se že ne zavarujem. Jaz zaupam le velikim mednarodnim družbam. Sicer pa tudi kapital Vzajemne gre k pozavarovalnicam v inozemstvo.« Tako ste takrat govorili. Niste verjeli našemu potniku, ko Vam je rekel, da Vzajemna niti pare narodnega denarja ne da inozemstvu in tudi doma tako gospodari, da so izgube izključene. Šli ste rajši k družbi, no, kaj bi govorili! Zadnje dni ste dovolj slišali, kako je z »močjo in varnostjo« tiste Vam toliko simpatične družbe. Rečem le: Dober in previden gospodar bo zaupal le zavarovalnici, o kateri ve, da jo vodijo nesebični, predvsem pa vestni ljudje, ki se vsak hip zavedajo, da je zavarovalnično premoženje last zavarovancev, izročeno njim samo v pošteno upravljanje. Tiste komaj eno leto plačane police pa seveda Vzajemna ne more prevzeti, ker ona sploh ne prevzema tujih polic, temveč le sprejema v zavarovanje nove člane. Ne zamerite in se oglasite še, ko se bodele nekoliko umirili.

4. Terezija K., Draga: Pogoreli ste in zoper požar niste bili zavarovani ob času nesreče, čeprav ste bili do pred enim letom še pri Vzajemni zavarovani. Pred enim letom pa ste zastopnika Vzajemne vrgli čez prag, ko je hotel zavarovanje obnoviti. V prvem pismu zahtevate od Vzajemne, da Vam enostavno povrne po požaru nastalo škodo, ker da je samo zastopnik Vzajemne kriv, da niste bili zavarovani. Ko se Vam je pojasnilo, da ste v vsem v zmoti, ste v drugem pismu prosili, naj Vam Vzajemna da vsaj podporo in sicer s tem, da Vam vrne vse skozi deset let plačane premije za ono zavarovanje, ki je že več kot pred enim letom poteklo, a ga niste marali obnoviti. Ko ste dobili pojasnilo, da tudi to ne gre, kaj ste storili? Širom Vaše doline ste raztrosili laž, da Vam Vzajemna ni hotela izplačati dolžne odškodnine, da Vas je ogoljufala, da je norec, kdor se pri Vzajemni še zavaruje, in še mnogo drugega ste v svoji neupravičeni in nesmiselni jezi zlili na Vzajemno. Sedaj pa vprašam tiste, ki so Vam morda vse to verjeli: Kaj bi bilo, da je zavarovanka pogorela pred 10 leti, ko je komaj prvo premijo plačala? Vzajemna bi ji bila lepo povrnila škodo. Kaj bi rekli vi, ki pošteno in težko plačujete Vzajemni premije, če bi zavarovanka dobila povrnjeno škodo, ker je pogorela, ko po lastni volji ni bila več pri Vzajemni zavarovana? Prav bi imeli, če bi takole rekli: »Čemu pa naj še plačujemo premijo? Saj bo Vzajemna vseeno plačala škodo.« Še bolj prav bi pa rekli: »Vzajemna razmetava naš denar, zato ji ne zaupamo.« — Mi pa pravimo: Vzajemna plača pošteno in hitro, če tudi zavarovaneč svojo dolžnost vrši pošteno in pravočasno. Če bi pa podpirala one, ki pri njej sploh niso zavarovani, potem bi ravnala krivično.

5. Stipa C., Sušak: Zavarovani ste pri neki italijanski družbi, pa se bojite, da bo tam polom še hujši kot pri dunajskem »Feniks«. Pri tem namigavate na vojsko z Abesinijo, za katero morajo — po Vašem mnenju — gotovo tudi italijanske zavarovalnice mnogo prispevati. Čemu vprašujete to baš uredništvo »Naše moči«, ne razumemo. Slu-

čajno ste dobili v roke aprilsko številko »Naše moči«, kjer ste čitali »Vprašanja in odgovore«. Kako da niste čitali, da je »Naša moč« list za člane Vzajemne zavarovalnice? Vi pa pri Vzajemni niste zavarovani, zato Vam moram ostati odgovor dolžan. Obrnite se tedaj na svojo — čeprav italijansko — zavarovalnico. Sicer pa bi iz Vašega pisma sledilo, da veste Vi o tej zadevi več kot mi, ki nimamo nobenih stikov ne s tisto italijansko zavarovalnico ne s financiranjem abesinske vojske.

6. Fr. Č-h, Vrhnik: Zdravniška posvetovalnica pri Vzajemni Vam ni všeč. V grlu Vas je ščegetalo, po glavi Vam je brnelo, v križu ni bilo vse v redu in šli ste v našo zdravniško posvetovalnico. Zdravnik je potrpežljivo poslušal Vašo nesrečo, še to in ono poprašal, nato Vam pa svetoval, da se takoj javite zdravniku Vaše bolniške blagajne. Vi pa pravite, da bi Vas bil moral preiskati, pretipati, pretrkati in še mnogo tega, nato Vam pa zapisati — recept. Na tako posvetovalnico, pravite, se Vi poživigate. No, pa ste se poživigali kar na celo Vzajemno, ker ste se hiteli zavarovat drugam. Pa ste res junak! Samo dvomimo, da bo to junaštvo Vam v prid. — Odgovor pa je tale: Vsi pri Vzajemni za življenje zavarovani imajo pravico obrniti se za nasvet na g. šefzdravnika Vzajemne, ki v ta namen vsako sredo med 10. in 12. uro sprejema v svoji sobi v I. nadstropju Vzajemne. Zavarovaneč, ki se hoče poslužiti te pravice, mora prinesiti seboj polico in se z njo javiti službujočemu uradniku. Zdravniku lahko mirno potoži svoje težave in on mu bo svetoval, kaj je storiti. Morda bo svetoval bolnišnico, morda obisk pri specialistu, morda zdravljenje doma itd. Kaj več šefzdravnik ne more in ne sme storiti, ker to ni dovoljeno. Menimo pa, da je tudi s tem zavarovaneč mnogo pomagano in prihranjeno. Sami se mnogokrat ne vedo kam obrniti, težijo si sree, ker menijo, bogve kako so bolni, letajo od zdravnika do zdravnika, jemljejo vsa mogoča in nemogoča sredstva. Razgovor z zdravnikom jim pokaže jasno pot, kaj jim je storiti. S to posvetovalnico nudi Vzajemna svojim življenjskim zavarovanečom več, kot jim je dolžna, a stori to, ker želi zavarovanečom nuditi čim več koristi.

7. Mnogim! »Naše moči« ne prejmate v redu. Vsak zavarovaneč Vzajemne, ki letos vplača 1 Din kot celoletno naročnino, ima pravico sleherni mesec prejeti »Našo moč« in sicer od svojega krajevnega zastopnika. Ako je kdo ne bi prejel, naj se obrne zaradi tega na pristojnega krajevnega zastopnika. Krajevni zastopniki so dolžni sami vsak mesec razdeliti »Našo moč« med zavarovance. Ako se to kje ne bi v redu vršilo, bomo hvaležni, če nedostatek z dopisnico javite Vzajemni.

I. P.

Kakor se leže a vzdruže, pa si zažojoi benejša posojilo.

Kalmus & Ogorelec

LJUBLJANA, Tyrševa (Dunajska) 14

Tovarna glinastih peči in štedilnikov

se priporoča za naročila peči, štedilnikov, cevi iz kamnine za stranišča in kanalizacije, šamotne plošče za tlak, osteklenele ploščice za obložitev sten, ognjeno trdo in šamotno opeko, patentirane pekoveške ploščice itd.

Cene zmerne in točna postrežba!



Brzoparilniki in gnojnične črpalke znamke

„GAMA“

so proizvodi izključno domače obrti, le polovico cenejši in boljše kakovosti kot inozemski.

Izdeluje in
prodaja jih tvrdka

Ciril Podržaj,
splošno ključavničarstvo,
lg, p. Studenec pri Ljubljani

Pojasnila in ceniki brezplačno



L. M. ECKER, Sinova

Splošno kleparstvo, kritje lesocementnih streh, strelovodne naprave. Mrzlo- in toplovodne instalacije, sanitarne opreme

Račun poštne hran. 10.771
Telefon interurban 29-33

LJUBLJANA, Slomškova 4

JOŽE MIHOLIČ IN DRUG

LJUBLJANA - TYRŠEVA C. 41

Telefon 2777

Splošno kleparstvo, vodovodi, etažne in centralne kurjave, aparati »Varivar« za avtogensko varjenje.

ZDRUŽENE OPEKARNE D. LJUBLJANA

TOVARNA VIČ IN BRDO

Izdeluje vse vrste zidno opeko, luknjičasto in vollo, razne strešnike, med temi priznani zaklopnik, stropnike, tlakovce, drenaže, itd.

Domače podjetje. Kakovost prvovrstna.

Inž. Rado Lah, ravnatelj kmetijske šole, Sv. Jurij ob j. ž.:

Pletev in okopavanje

Pravilnemu razvoju kulturnega rastlinstva se stavlja naproti dve glavni oviri: plevel in zbita zemlja. Plevel krade rastlinam zrak, svetlobo in hrano; zbita zemlja prepreči prodiranje zraka h koreninam in s tem pripravo rastlinske hrane, istočasno pospeši dostop talne vlage na vrh in s tem izsuševanje zemlje. Gosto rastoče rastline, n. pr. žita, detelje, si v tem pogledu same pomagajo, ker zaduše plevel in zasenčijo zemljo. Redko rastočim rastlinam — vsem okopavinam — pa mora poljedelec priskočiti na pomoč, da jih gosti plevel ne zaduši in zemljo izsuši. Zato ima zlasti naš kmet, ki goji izredno mnogo okopavin, po pomladanski setvi do pozno v poletje toliko posla z okopavanjem in pletvijo. To delo je pa tako zamudno in drago, ker se zlasti pri nas vrši večinoma ročno z motikami. Imamo pa danes že različno orodje za vprežno živino kakor tudi za ročno uporabo, ki omogoča znatno pospeševanje, olajšanje in pocenitev tega dela. Razen orodja so pa iznašli še nekatere druge načine za boj proti plevelu.

Pri vseh okopavinah je namreč najbolj nadležen plevel, zato ga začnemo zatirati že v zgodnji pomladi, ko se na že izoranih njivah kot prvo rastlinstvo prikaže na dan. V to nam služi njivska brana, s katero pobranamo ozelenele njive ter izruvamo mladi plevel, ki bi nam bil pozneje v nadlego. Tako branjenje je uspešno le na že osušenih njivah, ob lepem sončnem, pa tudi vetrovnem vremenu; sonce in veter kmalu presušita zrahljano prst in izruvani plevel, ki se ne more več zasedrati v zemlji.

Na žitih zatiramo rumeno cvetočo njivsko gorčico in belocvetno njivsko redkvico z neoljenim apnenim dušikom. Ko je ta širokolistni plevel med žitom spomladi pognal 2—3 lističe, ga potrosimo z neoljenim apnenim dušikom — 80 kg na oral zadostuje. To delo izvršimo ob lepem vremenu v jutranjih urah, najkasneje do 9., dokler je na žitu še rosa. Vlaga in sonce povzročita, da

jedki apneni dušik uniči lističe, katerih se je oprijel. Redkvica in gorčica imata bolj kosmate lističe, katerih se fino zmleto gnojilo rado oprime, žito pa gladke in navpično stoječe, ob katerih prah zdrkne navzdol. Zato je plevel osmojen, uničen, žito pa ne.

Nadaljnje in najvažnejše sredstvo za zatiranje plevela pa je pletev in okopavanje, ki istočasno zemljo rahlja. Vrši se pri nas večinoma z motikami z ročnim delom, ki je vsekakor najboljše in najbolj natančno, žal pa tudi zamudno, drago in naporno. Na manjših površinah, zlasti v vrtnem gospodarstvu, je to pač na mestu. Na večjih ploskvah pa je potrebno okopavanje pospešiti in olajšati, da se proizvodnja okopavin poceni. V ta namen imamo danes razno vprežno orodje: kultivatorje, grobače, planete, osipalnice in drugo, s katerimi napravimo v enem dnevu toliko, kolikor deset delavcev. Naravno, da pomeni to v gospodarstvu izreden prihranek, zaradi česar se nam nabava takega orodja izplača že v enem ali dveh letih. Toisto orodje nam pleje, rahlja zemljo in osipava rastline; njivo ohranimo zrahljano in čisto plevela, kar je glavni pogoj za dober pridelek. Za to delo pa morajo biti okopavine: koruza, krompir, pesa, celo korenje, repa, fižol, posejane v primerno oddaljene vrste, da gre lahko živina mednje, ne da bi jih poškodovale.

Pa tudi za motiko imamo boljše nadomestilo, s katerim opravimo vsako pletev, okopavanje in osipavanje mnogo lažje, hitreje in z manjšim trudom kakor z njo. So to razni ročni kultivatorji Wolfovega sistema, ki so vsi več ali manj dobri; imajo le to napako, da so še nekoliko predragi. S tem orodjem se ne utrudimo tako lahko, zato okopavamo in plejemo bolj pogosto, da ostane njiva rahla in čista.

Naš kmet mora stremeti za tem, da si svoje težko delo čim bolj olajša, istočasno pa tudi izboljša. Zato naj se posluži takega orodja, zlasti vprežnega, da v čim večji meri doseže ta svoj cilj.

Kaj naj kmet sedaj dela

Poljedelstvo. Ugodno vreme marca in aprila ter zadostna vlaga in sonce so omogočili, da so bila letos vsa poljska dela v redu in pravočasno završena. Večinoma je že vse posejano, le lucerna čaka na toplejšo zemljo, ponekod tudi koruza in fižol, ki jih je strah treh ledenih svetnikov. Pač pa ima sedaj kmet obilo dela s pletvijo in okopavanjem raznih rastlin, ki jih plevel duši. Tako lepo že poganja zgodnji krompir, toda okrog njega nič manj bujno plevel, ki ga je začeti zatirati takoj, ko se prikaže iz zemlje. Poudariti je, da je zgodnja pletev mnogo lažja, pa tudi mnogo učinkovitejša, nego poznejša. Pri tem delu nam mnogo pomore okopalnik, zlasti vprežni, s katerim si prihranimo trud, čas in denar, kajti z njim je okopavanje izvršeno v najkrajšem času. Pač pa morajo biti okopavine sajene v ravnih vrstah, najmanj 40 cm narazen. Z okopavanjem držimo zemljo rahlo, da iz nje ne izpuhteva vlaga ter se suši.

Na travnikih sedaj ni dela, čakati je samo, da trava doraste, da jo lahko kosimo še mlado, ko je začela cvesti. Takrat je najbolj sočna in da najboljše seno.

Vrt nam nudi že prve pridelke: solato, redkvico. Iz toplih gredic smo jo imeli že v prejšnjem mesecu. Letos je posebno zgodnja zimska solata, ki smo jo sadili že pred božičem. Vrt zahteva sedaj tudi obilo dela. Vsakih 14 dni posadimo solato in kolerabe, da nam ne prerastejo. Tudi grah še enkrat lahko posadimo, da dobimo mladega, ko bo prvi prenehal. Presajamo sedaj zeleno, ohrovt, zelje, paradižnike, kumare, sadimo fižol in buče. Pletev je na vrsti in nje v vrtu nikdar ne zmanjka. Plevel raste povsod, po gredicah in potih. Za to delo so najboljši ročni okopalniki, s katerimi hitro in brez truda izvršimo pletev in okopavanje. Le na čistih gredah raste dobra zelenjava. Vsaka kmetiška, delavska in gosposka miza mora imeti vse poletje zelenjave dovolj, da se hrana menja.

Živinoreja je doživela sedaj važno izpremembo: Od suhe klaje je prešla na zeleno. Bil je že skrajni čas, kajti začelo je že primanjkovati sena in slame. Prehod iz suhe na zeleno krmo se naj izvrši polagoma, kajti živalski želodec se

mora šele prilagoditi lahko in hitro prebavni travi. Če ženemo na pašo, moramo živino v začetku nakrmili s suho klajo, potem šele naj dobi zeleno travo. Zlasti previdni moramo biti pri detelji, da živine ne napihne. Pokladati je tudi samo svežo, suho, ne rosno zeleno krmo, torej jo je nakositi zjutraj, ko se je rosa na njej posušila, proti večeru pa, predno rosa zapade. Ovenela in ugreta zelena krma je za živino strup. Mlado deteljo pokladamo pomešano s senom ali slamo. Tudi prašiči so hvaležni za zeleno krmo, zlasti za svežo deteljo; najboljše jih je pasti po deteljiščih. Pri njih je nevarnost napenjanja manjša. — Perutinarstvo nam sedaj nalaga največjo skrb za piščance, na katere moramo paziti, da se ne zmočijo in ne prehlade. Prve štiri tedne so najbolj občutljivi.

Sadjarstvo nam sedaj povzroča največ dela z zatiranjem škodljivcev. Na vrsti je škropljenje po cvetju z bolj redkimi škropili. Razen živalskih škodljivcev, cvetodaj, uši, karpji in drugi, nam grozijo glivične bolezni: škrlup, plesnoba itd. Mlade nasade je skrbno negovati, po potrebi drevesca celo zalivati. Tudi gnojnica jim dobro dene. Mlado drevje, pritlikavce, špalirje obrezujemo in uravnava v primerno obliko.

Vinarstvo. Trta je odgnala, sedaj ji pa grozita dve ujmi: slabo vreme ob cvetju in pozna slana. Proti obema je obramba skoraj nemogoča. Nadaljna borba je proti boleznim: žveplanje proti plesnobi ter škropljenje proti peronospori. Potrebna je pravočasna naročitev žvepla in modre galice. V kleti bo treba pretakati vino ter skrbeti, da ostane klet hladna.

Čebelarji imajo ta mesec veliko dela z ogrebanjem rojev, združitev šibkih družin, po potrebi tudi pitanje. Pri čebelarjenju na med je v tem mesecu čas prestavljanja. Ako je po roju deževje, ga je treba pitati, da ne pogine lakote. Sploh je ta mesec zelo veliko posla s čebalami. Inž. L.

Mati: »Tvoj ničvredni stric je odšel v Afriko. Pravi, da se boče spreobrniti in postati tam drugačen človek.« — Sinjo: »Zamorec, kaj ne?«

M. K.:

Pesem polja

(Povest.)

(Nadaljevanje.)

2.

Bukov vrh je vasica, kakor jih najdete po naši domovini sto in sto. Kakih deset hišnih števil ima ljubka, na griču posejana vas. Koren, Kožar, Jernej, Križaj, Mežnar in Jeran so bili kmetje, Šimonec je imel pol grunta, Bernad in Matija sta imela kajže, v stari napol razpadli Poberinovi bajti pa je živel pol slepa sirota Jera, vdova po kajžarju Poberinu. Mirno je teklo življenje v vasi in noben poseben dogodek ni vznemirjal vaščanov.

Koren je bil najtrdnější kmet v vasi. V hlevu je imel vedno po deset lepo rejenih goved in po dva iskra, mlada konjiča. V svinjakih je krulilo po dvajset debelih prašičev. Pred hlevom je na verigi privezan poлегal in podil kokoši od korita veliki volčji pes Hasan. V oglu dvorišča je ležal lepo poravnani in potlačen kup gnoja. Velika, enonadstropna bela hiša se je mogočno razgledovala po dolini. Na oknih je dehtel roženkravt in rožmarin in po zidu so se vsipali nageljni, dehteči, žareči kakor ogenj. Skozi odprta okna zgornjih sob je veter majal snežnobeke čipkaste zastore. V veži so se svetile v skledniku vrste lepo pomitih skled in krožnikov, iz kuhinje se je pa bleščala lepo umita posoda. V hiši so viseli na oknih rožasti zastori, velika miza je bila pogrnjena z belim, lepo uvezenim prtom in na njej je stala preprosta vaza, s šopkom živobarvnih, lepo dišečih rož. Tla, klopi in stoli so bili poribani, snežno beli; stare a lepo obrisane svete podobe so resno gledale po mirni hiši. V kotu se je šopirila stara, zelena peč. Od peči so vrata vodila v prijazno, svetlo Ančkino kamrico. Nikjer ni bilo opaziti niti najmanjše nesnage ali nereda.

Sredi dvorišča je rasel košat divji kostanj; pod njim je bila miza in okoli nje klopi. Tu so jedli v vročih poletnih dneh in se zvečer hladili in oddihali od truda in vročine. Pred hlevom je stalo kamenito korito, vanj je tekla voda. Na drugi strani je stala drvarnica in velika lopa za vozove. Za hlevom se je razprostiral obširen sadovnjak, ob hiši pa je bil lepo urejen vrtič. Gredice so bile posajene s solato, čebulo, peteršiljem in drugim sočivjem, ki se rabi pri gospodinjstvu, pa bi bilo nerodno hoditi ponj na malce oddaljeno polje v zelnik. Ob robovih so dehte le vsakovrstne pisane cvetlice in še celo nekaj lepih vrtnic je bilo vmes. Vseposod sam red, lepota in snaga, da si se počutil res udobno v tem skrbno urejenem Korenovem domu.

Koren je bil še trden možak pri dvainšestdesetih letih. Nekdaj črni lasje so mu že skoraj posiveli in visoka postava se mu je že malce upognila. Vendar je bil še čvrst in sam se je rad pobahal, da se pri delu ne ustraši ne tega ne onega. Luka Koren je bil že pet let vdovec. Hudo mu je bilo po mrtvi ženi, a v mislih in skrbih za gospodarstvo je kmalu pozabil na ženo. Imel je hčer in pet sinov, hrustov, da malo takih. Janez, Peter, Luka, Jože in Tonček so krepko podpirali domačijo. Najmlajša je bila hči Ančka, komaj dvajsetletna deklica, lepa in skrbna, da bi težko dobil boljše. Vse je videla, vse uredila in pospravila. Oče jo je ljubil, saj je bila kakor njegova pokojna žena, ko je bila še mlada. Skrbna, delavna, tiha in

ponižna je bila Ančka. Vkljub mirni naravi si je rada pri delu zapela veselo pesmico.

Bila je visoka, vitke postave; beli in rdeči obrazek so ji obrobili črni lasje in črne oči so se ji živo utrinjale. Med česnjevo rdečimi ustnicami sta se bleščali dve vrsti krasnih, snežno belih zob. Lepa je bila Ančka, da sama ni vedela kako in marsikateri mladenič si je skrivaj želel, da bi jo dobil za ženo; a najbolj je ugajala Podlesnikovemu Tinetu, lepemu, premožnemu mladeniču iz sosednje vasi Rovte. Pa tudi Ančka sama je dokaj rada videla zalega Tineta, a tega še sama sebi skoro ni upala priznati.

Ponosen je bil stari Luka na hčer Ančko in bratje so jo ljubili, da bi bilo jo tistemu, ki bi ji upal reči le eno žal besedico. Bila je angel varuh Korenove hiše, v kateri sta vladala mir, sreča in blagostanje.

*

Ono nedeljo zvečer se je Ančka urno sukala okrog ognjišča in kuhala večerjo. Na ognjišču je sedel Podlesnikov Tine. Tine je čestokrat vasoval pri Korenu. Vseč mu je bila Korenova Ančka, noč in dan je mislil nanjo in gledal je, s čim bi se ji kar najbolj prikupil. Saj je bil mnogokrat pri Korenu, a vendar se ni upal Ančke naravnost vprašati, če ga mara, ker se je močno bal, da ne bi dobil nepovoljnega odgovora. Nocoj pa mora vendar zagotovo zvedeti, naj bo kar hoče.

»Ančka,« jo nagovori Tine. »Ančka, drevi pojdeva z vašim Tončkom loviti ribe.«

»Že zopet? Ali se ne bojita, da bi vaju kdo zalotil?«

Zdajle je prilika za besedo!

»Ančka, bi se ti mar bala in bi ti bilo hudo, če bi naju dobili. Pa ne boj se! Če kdo pride do naju, vse kosti mu polomiva, Ančka.«

»No vidiš! Taka sta, pa bi se človek ne bal za vaju.«

»Ančka!«

Pa Ančka je že pograbila škaf in odhitela krmit prašiče, pustivši Tineta samega v kuhinji. Prašiči so krulili, se prerivali in jedli. Ančka jih je z veseljem gledala. Stekla je od svinjaka nazaj v kuhinjo, si umila roke, vzela žetlar in lepo poriban škafec, pa odbrzela v hlev molzi krave. Peter in Luka sta v vzorno urejenem hlevu vrdevala živini.

»Kje pa so drugi?« je vprašala Ančka.

»Janez je šel gledal v košenico, pravi, da nam je Križaj premaknil mejnik. Jože vasuje pri Jerneju, Tonček je šel pa v Rovte vzdihovat k Žumrovi Ivanki,« se je smejal Peter.

»No, Peter, ne bodi, ne bodi tako ostroježen,« ga je zavrnil Luka. »Saj si ti tudi hodil zdihovat h Golčevi Jelki. Zdaj, ko se ti moži v Repno, pa imaš,« je zbadal Luka.

»Kaj pa ti, Luka?« se mu je poredno smejala Ančka.

Luka je malomarno zamahnil z desnico.

»Beži, beži, Ančka! Za ženskami naj bi se pehal? Saj ni vredno. Nobeni ne smeš nič verjeti.«

Bil je Luka malce čudaški in samosvoj, a drugače dober fant. Ančka je namolzla skoro poln škafec mleka. Odšla je z mlekom skozi kuhinjo v shrambo.

Tine je še vedno sedel na ognjišču.

»Tine, dolgčas ti je, ko kar sam sediš tu v kuhinji. Saj veš, jaz imam polne roke dela in te ne

utegnem kratkočasiti! Luka in Peter pa sta v hlevu, k njima bi stopil.«

»Pa sem rajši tu v kuhinji, da vidim tebe, Ančka.«

»Hm.«

Ančko je zalila rdečica, hitro se je obrnila v stran od ognja, da je ne bi Tine opazil. Tine pa je dobil pogum.

»Ančka, ali mi hočeš nekaj po pravici povedati?«

Ančka je zardevala, molče je upirala pogled v tla. Všeč ji je bil Tine, da nobeden tako, pa vendar, ali se Tine morda samo šali?

»Ančka, povej mi, ali me imaš kaj rada?«

Tine je vstal in prijel Ančko za roko. Toda deklica še vedno molči; ne upa si odgovoriti po resnici.

»Povej mi, dekle, odgovori, jaz drugače ne morem več živeti!«

Tinetov glas se je tresal. Ančka je dvignila lepe oči, se zazrla v fantov obraz in poltiho vprašala:

»Tine, ali se delaš iz mene norca?«

»Ančka! Le kako si moreš misliti kaj takega od mene? Rad te imam, da nikogar na svetu tako. Povej mi, ali me maraš, ali ne! Ne muči me, Ančka, odgovori, lepo te prosim!«

Ančka je komaj slišno odgovorila:

»Rada te imam, Tine, Bog ve, da je res. Samo molči, da ne izvedo moj oče. Kaj bi rekli? Ah, bojim se, Tine!«

»Ne boj se, Ančka!« jo je Tine tolažil. »Kaj bodo rekli? Janeza bodo oženili na dom in tebe dali meni, Ančka. Ali če ravno ti želiš, pa počakajva še malo časa.«

»Ne bodo oče izročili Janezu, preslabo jih poznaš, Tine.«

»Oh, bo že nekako, Ančka, da me imaš le ti rada. Oče se bodo omečili, saj vendar nimajo kamenitega srca. Ančka, ne misli, kaj bo jutri, ko je danes tako lepo. Sedaj sije sonce, komu bi bil mar dolgočasni dež!«

V veži so se začuli koraki. Stari Koren in Jernej sta šla v hišo. Za njima sta prišla Luka in Peter, pa tudi presrečni Tine je ubogal Ančko in šel k onim v hišo. Kmalu so se zapletli v živahen razgovor. Prišli so še Janez, Jože in Tonček. Ančka je prinesla večerjo na mizo in razdelila žlice. Tudi Jerneju in Tinetu je dala žlici, po stari, lepi navadi.

»Večerjajta še vidva z nami.«

Povečerja so in odmolili angelsko česčenje. Jernej se je dvignil, se zahvalil in odšel. Tonček in Tine sta tudi voščila »Lahko noč,« poslednji z vročim pogledom na zardevajočo Ančko, pa sta odšla loviti ribe. Koren pa je pokleknil v kot in vsi so poklekili, vsak na svoje mesto in odgovarjali očetu, ki je molil rožni venec. Po molitvi se je Koren prekrizal in zagodrnjal:

»Ni mi všeč, da Tonček hodi skrivaj loviti ribe in divjačino.«

Ančka je pospravila posodo in jo pomila. Fantje so odšli: Luka v svisli spat, oni trije pa na vas. Stari Koren se je spravil v zgornjo hišo, premišljujoč o delu, ki ga čaka jutri.

Korenova domačija se je pogreznila v mir in spanec. Le Ančka v kamrici ni mogla spati. Mislila je na Tineta in na boje, ki jo še gotovo čakajo. Vroča solzica ji je kanila na belo vzglavje.

(Dalje sledi.)

Zdravstvena šola

Srčnih napak, dragi moj, je dolga, dolga vrsta, kdo bi vedel iz daljave, na kateri bolehate Vi, če v resnici bolehate. Nekateri napake so prirojene, v veliki večini pa jih človek dobi pozneje, ponavadi kot posledice kakih drugih bolezni. Obstojte pa te napake bodisi v tem, da je srce v celoti premajhno, da so priraščene ali zaraščene zaklopke, ki vodijo iz dveh zgornjih srčnih sobic v spodnje, ali pa tiste zaklopke, ki ležijo ob ustjih velikih srčnih žil, ali pa se te zaklopke ne zapirajo dobro. Srce je lahko razširjeno in njegove stene so lahko zdebene. Srce hranijo posebne žile, pa se le te včasih vnamejo ali pa zaapneno, kar povzroča hude težave. Notranja površina srčnih sten, srčne stene same, potem posrčnik in obšrčnik se lahko vname. Vrste vnetij pa so različne. Okrog srca se lahko nabere tekočina ali gnoj, ki močno ovira srčno delovanje. Srce se včasih priraste na okolico. Srce ima svoje lastno živčevje in zbolijo lahko tudi to itd. Mnogo je manjših srčnih napak, ki ne povzročajo posebnih težav in živi radi njih človek magari do 80. leta ali še več, ne da bi jemal zdravlila za srce. Ali pa so napake srednje težke in jih je mogoče po-

praviti z zdravili in s pametnim življenjem. So pa lahko tudi zelo težke, pri katerih končno tudi zdravlila odpovedo. Zaapnenje žil, krvni strupi, pokvarjena jetra, pokvarjene ledvice, revmatizem, angina, davica igrajo marsikdaj veliko vlogo pri obolenju srca. Srčne nerazume so nekaj za sebe. O njih, kakor še o marsičem s tega področja, bomo še čitali. Izmed razvad, ki srцу najbolj škodujejo, je predvsem preobilno uživanje nikotina — tobaka.

G. Ahacič

splošno strojno mizarstvo
Ljubljana, Privoz št. 16

izvršuje vsa v mizarstvo - stavbeno
stroko spadajoča dela po zmerno
nizkih cenah

STEKLO
PORCELAN
KERAMIKA

Telefon št. 24-78

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Tyrševa c. 10

Stavbno in umetno steklarstvo

Ljubezniv mojster. Sodnik: »Obtoženi ste, da svojega vajenca trpinčite.« — Obtoženec: »To je navadna laž, gospod sodnik; ravnam z njim kot z lastnim sinom.« — Sodnik: »Kako to?« — Obtoženec: »Saj ga z isto palico pretepam kot svojega sina.«

Žensko vprašanje. »Gospodična Ema se je začela zadnje čase zanimati za žensko vprašanje.« — »Kaj pa je njej tega treba; ona se bo itak že lahko poročila.«

Mlada moč

Dragi prijateljčki! Toliko veselja res že dolgo nisem užil, kot tokrat, ko sem prebiral Vaša pismena in videl, kako zelo ljubite lepe slovenske knjige. Saj bi sleherni od Vas zaslužil lepo nagrado. A moj mošnjček tega ne zmore in tako bodo sledeči trije srečniki prejeli knjigo in še lepo pismo povrh:

1. Prvo nagrado (knjigo »Zakaj — zato«) prejme Ivan Trbine, učenec 4. razr. na Mirni, ki takole piše:

Kakor vsi moji tovariši prav tako tudi jaz rad čitam povesti ali pa resnične zgodbe, ki se vedno dogajajo po svetu. Prav srčno me ganejo zgodbe, ki jih je napisal naš priljubljeni pisatelj Josip Jurčič od divjih Turkov, ki so vedno dirali v naše kraje.

Zakaj me ganejo?

Ganejo me zato, ki premišljuje uboge prebivalec, ki so morali vedno bežati, in se boriti proti tem krvoločnežem. Pomoči so si morali iskati pri tem, da so zidali cerkvice in se potem zatekali z molitvijo.

Prav rad čitam časopise. Kjer pa so borni časi, pri nas nimamo drugih, kakor le edino »Naša Moč«, ki mi je najbolj priljubljen časopis. Zato kjer razvidim da »Naša Moč« nudi pomoči pone-srečnejšem, zlasti pa pogoreleem.

2. Drugo nagrado (knjigo »Mladost v džungli«) je zaslužila Zupane Ivana, učenka 8. razreda v Radovljici. Takole piše:

Ker so zimski večeri dolgi se najraje zabavam z mojimi lepimi knjigami.

Najbolj se mi dopadajo zgodovinske povesti. Najlepša povest se mi zdi »Juri kozjak slovenski janičar«. To knjigo sem dobila od mame za god, ki ga imam 23. maja. V šoli imamo tudi knjižnico, knjige, ki jih dobim iz šole berem največkrat zvečer na glas. Če bi sedaj ko še v šolo hodim ne čitala ne bi znala nič. Imam tudi doma mnogo knjig, n. pr. »Sreče srečo govori, Jagode, Pod lipo in še mnogo drugih. Ali nobena povest se mi ne zdi tako lepa kakor Juri kozjak slovenski janičar. To povest je napisal pisatelj in pesnik Josip Jurčič. Ta knjiga pripoveduje kako so Turki pobirali Slovenske mlade dečke in jih odvajali v sužnost. In kako je strie Peter prodal Jurija kozjaka v sužnost. Tudi v šoli nam je gospod učitelj pripovedoval kako so Turki hodili na Slovensko in Hrvaško ropat in požigati. Tudi v šoli mnogo čitamo, najbolj me veseli čitanje.

Pisateljem in pesnikom se zelo zahvalim, ker so napisali toliko lepih pesmi in povesti. Zato ne smemo nikdar pozabiti na čitanje. Jaz, ki to pišem sem stara 9 let.

3. Tretjo nagrado (knjigo »Martin Krpan«) sem poslal pa Venclju Pivcu na Javorje. Čujte, kaj si je izmislil:

Katere knjige najraje čitam
ako sem še učenec mlad
to mi ni povedat sram
e to povem Vam srčno rad
ko sem hodil v prvi razred
in dobil v roke abecednik
zmeram sem ga čital rad
enkrat so pohvalili me katehet
mi naredili so lepi red
in z veseljem nesem ga staršem
niso mi vrjeli če je res tako
ali če boš vedno učil se naprej
boš kmalu še mnogo več znal
enako tako naprej se učim
cenim najbolj le učne knjige
enmalo čitam tudi že Našo Moč.
dobro se zavedam tudi za nagrade
nam reč za knjige kdo jih bo dobil
in kar čitam najraje
kažejo prve črke od zgoraj dol.

Kaj pa drugi? Poskusite srečo, vprašanji bo še mnogo. Ali ste že odgovorili na vprašanje v 4. številki »Naše moči«: »Kaj bi jaz rad postal?« — Tu je še mnogo prilike, da do-bite nagrado.

Trajnost Vašega perila je odvisna
od kakovosti mila.

Zato perite le s priznano dobrim
Zlatorog terpentinovim milom



Janez Kalan:

Kri preužitkarjev vpije! . . .

(Nadaljevanje.)

Prav zelo pa so se te razmere poslabšale po vojni. Vojna in povojne razmere so mnogim zamorile vest, izginil je strah božji, mladi so pozabili na četrto božjo zapoved in srca so postala zastrupljena od samogoltnega pohlepa. Pa ne samo to! Pri današnji bedi na kmetih tvori preužitkar v resnici večkrat kar hudo breme v hiši. Premnogo imamo primerov, ko so si dali še v ugodnejših letih preužitkarji svoje prejemke zapisati. Tedaj ti še niso bili tako občutni, a čim bolj se je položaj kmetu slabšal, tem težji so postajali. Kjer je vladalo prijateljstvo, so se že pogodili v miru, kjer pa ni bilo strahu božjega, je postalo to razmerje pravi pekel, ki se končuje večkrat z zverinskim umorom.

Ze samo to bi nas moralo prisiliti, da se začnemo prav resno baviti z vedno bolj perečim vprašanjem preužitkarstva. Res je, prvo in glavno je, da se naseli v naše slovenske hiše vnovič pravi krščanski duh in strah božji. Res globoko krščansko vzgojeni otroci ne bodo nikoli in niti v najhujših okoliščinah dvigali svojih rok na svoje rodne starše, zato se na preužitkarjih le prepogosto maščujejo njih lastni grehi pri vzgoji otrok.

Toda razen tega bi morali brezpogojno poskrbeti še za drugo, materialno stran tega vprašanja. Ta se ne tiče samo preužitkarjev, temveč v enaki meri tudi poslov, kmečkih delavcev itd. Gre namreč za starostno preskrbo vsega delovnega ljudstva. Kakor samostojen kmečki gospodar, ki je skoro pol stoletja od zore do mraka garal na svoji kmetiji, ne zasluži, da bi mu na stara leta pregodrnjali mladi vsako skorjo kruha, tako tudi ne more biti starostna nagrada pridnega hlapca ali poštene dekle — beraška palica. — In kaj drugega ju v današnjih okoliščinah skoraj ne čaka.

Tu se v poštenem človeku vse upira in globoko v ercu mora vsak čutiti, da nekaj ni prav, da se godi tu v nebo vpijoča krivica. Časih so ostali tudi mnogi posli do smrti v hiši in na krščanskih domovih so na stara leta potrpežljivo z njimi. Danes se je v tem pogledu spremenilo. Brezplodno pa bi bilo pozivati k vrnitvi teh časov. Današnja doba kliče po drugačnih rešitvah in edini izhod iz tega je splošna starostna preskrba delovnega ljudstva.

V lepem mesecu maju Vam kajpak možgani ne smejo iti na pašo. Naloga za maj je:

Kaj je v mesecu maju najlepše!

To je pa težka naloga. Maj je najlepši mesec v letu. Poln je cvetja, sonca, rasti in vo-

Casih to vprašanje ni bilo tako pereče in po mnogih bogatih državah še danes ni, kajti marsikje je povprečni zaslužek vsakogar tolik, da si — če je priden in varčen — lahko toliko prihrani za stara leta, da se skromno preživi. Če tega ni hotel, ne zasluži drugega kot beraško palico. Za tiste, ki tega res niso mogli, so pa razne dobrodelne ustanove.

(Dalje.)

Sejmi v maju 1936

1. Boh. Bistrica, Libeliče (ne vedno), Ljubno ob Savinji (samo za blago), Mur. Središče, Muta, Planina (okraj Crnomelj), Sv. Filip v Veračah, Tirna, Trava, Velenje, Videm (Dobrépolje). — 3. Loka pri Zid mostu, Sv. Križ pri Ljutomeru. — 4. Domžale, Gornji grad, Jesenice na Gor., Kočevje, Krško, Liliija, Lož, Slov. Bistrica (tudi za blago), Sv. Jurij ob j. ž., Črensovec, Kranj, Murska Sobota, Ormož, Ponikva, Studenice pri Poljčanah, Vrh (okraj Logatec), Vrhovec na Dol. — 5. Poljane nad Sk. L. (ni živ. sejma), Št. Gotard pri Trojanah, Smarje pri Ljubljani. — 6. Martjanci, Veržej. — 7. Crnomelj, Toplice pri Nov. m. — 8. Sv. Miklavž v Polju. — 9. Dravograd (samo za živino). — 11. Brežice, Breg pri Ptuj, Črna. — 12. Koprivnik, Lemberg, Vel. Loka, Zagorje ob Savi, Planina pri Sevnici, Slovenjgradec, Kamnik (samo za živino). — 13. Gradac v Beli krajini. — 14. Sodražica. — 16. Kočevska Reka, Krka, Lukovk, Moravče, Pilštanj, Razkrižje, Studenec (okraj Krško), Tržišče (samo za blago), Vojnik, Ptujška gora. — 17. Ljutomer (za bl., govedo in konje). — 18. Rogatec, Tržišče pri Sv. Trojici (samo za blago), Poljčane, Vrhnika. — 19. Bogojina v Prekmurju. — 20. Marija Snežna na Velki (samo za blago), Mozelj, Sv. Lenart v Slov. gor., Konjice, Sv. Lovrenc v Slov. gor. — 21. Prevalje. — 22. Loka pri Zidanem mostu, Št. Lambert, Videm-Krško, Gor. Logatec, Žužemberk. — 23. Sv. Peter pod Sv. gorami. — 25. Gor. Radgona, Kotlje (neredno), Luče (samo za blago), Mala gora, Mengeš, Radeče pri Zid. m., Rajhenburg, Rogatec, Stična, Svetina, Sv. Urban pri Ptuj, Št. Gotard pri Trojanah, Velenje, Vinica na Dol., Vitanje. — 26. Rakičan (za govedo). — 27. Vel. Cirknik, Zerovnica. — 28. Puncici, Turnišče, Velike Lašče, Vesela gora. — 30. Dolenja vas pri Ribnici, Stara Sv. Gora. — 31. Boštanj, Kostanjevica na Krki, Mirna peč.

njav. Kaj bo pač najlepše? To uganite pa sami. Do 31. maja Vas bom čakal na odgovore. Upam, da jih bo mnogo in bo moja zadrega pri razdelitvi nagrad velika.

Lepo pozdravljeni!

Brat Ivo.

Franc Aljančič, Bistrica - Podbrezje:

Gasilski telefoni

V 75. številu »Slovenca« od 30. marca t. l. so bili v poročilu »Požar v Naklem« omenjeni tudi gasilski telefoni.

Misel takih telefonov se mi je porodila, ko smo imeli podbreški gasilci požar na Bistrici pri Teranu (»Jurčku«). Takrat smo večjo nesrečo preprečili le zaradi tega, ker sem bil kot gasilski sofer takoj z avtom in gasilskim orodjem na mestu požara. Sem Teranov sosed, a avto je pri meni v garaži. Res, da je Gasilski dom oddaljen pol ure, a za avto pomeni to le nekaj minut; med tem pa so sosedje ogenj zadrževali, da se ni preveč razširil.

Vedno pa pri gašenju ne gre tako gladko. Znano je, da so za gašenje najdragocenejše prve minute ob izbruhu ognja. To smo vedno čutili pri požarih, ko me je moral šele kdo priti klicati in je od izbruha požara do gašenja vedno poteklo četrt do pol ure, a medtem je ogenj glavno škodo že povzročil. To se je n. pr. pripetilo pri požaru v Naklem. Golobova kmetija stoji skrita in drugi Naklanci požara niti opazili niso. Domača hčerka je morala sesti na kolo in obvestiti gasilce, sicer bi jim bila tudi hiša zgorela. Toda neposredno po prihodu Naklancev so prišli že Kranjčani, ki so bili na požar opozorjeni po telefonu z opazovalnice na Smarjetni gori. Tu se že vidi korist telefona! Domači gasilci v neposredni bližini ognja niso videli in eno uro oddaljeni kranjski bi jih bili skoro prehiteli.

Tudi druge nedostatke sem opazil. Ko izbruhne požar, je videti katastrofalen, pa čeprav gori morda le kak skedenj. A ogenj že alarmira vso bližnjo in daljšo okolico. Po telefonu bi lahko gasilci drug drugega obveščali in v slučaju sile klicali, pa bi izostal nepotreben alarm in mnogi stroški, zlasti stroški za avto-vožnje. Res je, da imajo v nekaterih krajih državni telefon, a ta je v obratu običajno le podnevi. Požarov pa je največ ponoči.

Vse drugače bi bilo, če bi imele posamezne vasi privatno telefonsko zvezo s svojim gasilnim društvom, a društva pa spel tako zvezo med seboj.

Koliko bi pa to stalo, bo vsakdo vprašal? Podarjam predvsem, da tu ne gre za kako mednarodno telefonsko zvezo, pa bi zaradi tega prišla v poštev najenostavnejša zveza s samo eno železno žico in magari s starimi aparati. Napeljava naj bi nosili obstoječi drogi brzojavni in električni vodovi. Centrala takega telefona bi morala biti nameščena v taki hiši, kjer je noč in dan kdo doma. Za vsak slučaj pa bi mogla biti centrala zvezana še s posebnim alarmnim zvoncem zunaj hiše, da bi ga lahko slišali sosedje. Take telefonske zveze bi prišle prav tudi za druge nujne slučaje in ne le za slučaj požara (n. pr. za slučaj nezgod in podobno).

V Podbrezjah nameravamo telefonsko centralo postaviti v orožniško postajo, kjer imajo tudi že medkrajeno zvezo. Mi bi tako napravo že imeli, da ne bi bilo težav pri poštnem ravnateljstvu zaradi pavšala. Mislim, da bi morala oblast take občerkoristne naprave z vsem razumevanjem podpirati, mi sami pa bi s prostovoljnimi prispevki tudi svoje storili.

MARTINEC FRANJO

mesni tesarški mojster, lesna industrija

LJUBLJANA, PRULE 8 - ŠKOFIJA

Telefon 2432.

Izvršujem solidno in strokovno vsa tesarška dela od največjega do najmanjšega. Dobavljam vse vrste lesa na veliko in drobno. Kupujem vsako količino hlodov in cele gozdne partije.

Cene solidne, točna postrežba!

Oh, te dobre žene! Gospa Žefa je hotela pripraviti svojemu možu za božični večer prav posebno presenečenje. Kupila mu je prstan z dragocenimi briljanti. »Ali, ženka, kako moreš toliko žrtvovati za mene?« — Žefa pa mirno: »Ljubi možiček, ni taka stvar. Dvesto dinarjev sem dala zlatarju na račun, ostalih dvatisoč boš igraje odplačal v dveh letih.«

F. K—n:

Krajevna imovina posameznih delov občin

V mnogih občinah imajo razni deli (posamezne vasi) svoje lastno premoženje, do katerega cela občina nima skupne pravice, marveč gre ves užitek le na korist določenemu številu prebivalstva dotičnih delov občin.

Za oskrbovanje takega premoženja smo imeli za občine nekdanje dežele Kranjske veljavni zakon z dne 1. avgusta 1912. l., dež. zak. št. 49. — Po tem zakonu, ki je bil — mimogrede omenjeno — dober, so bili za oskrbovanje takega soseske inega imetja, ali tudi podobčinskega ali vaškega imetja, izvoljeni na podlagi davčnega cen-zusa posebni gospodarski odbori. V te odbore so mogli biti voljeni torej samo davkoplačevalci, kakor tudi so smeli voliti samo davkoplačevalci, kar je bilo glede na posebnost dotične gospodarske in imovinske skupnosti čisto prav, — tudi spričo splošne in enake volilne pravice. V drugih deželah — Koroški in Štajerski — ni bilo posebnih zakonov za upravo posebne imovine delov občin ter je bila le-ta po judikaturi tedanjega dunajskega upravnega sodišča prepuščena občinskim odborom. Seveda pa se je morala ta uprava voditi ločeno od občinske imovine.

Po uveljavljanju novega občinskega zakona se bo moralo urediti to vprašanje, ki je — kolikor je znano piscu teh vrst — še vedno odprto, a zdi se, da navzlic novim določbam še vedno ne povsem jasno. — Novi naš za celo državo veljavni zakon o občinah z dne 14. marca 1933 ureja v §§ 110. do 120., kako se oskrbuje krajevna imovina, kakor se nazivlje v zadnjem navedenem paragrafu. — Vendar pa manjka v § 149. tega zakona izrečno določilo, da prestane veljati tudi v prejšnjem odstavku navedeni zakon, ki je bil po sankciji iz l. 1912. izločen iz prejšnjih občinskih redov (obč. zakonov) ter objavljen in uveljavljen kot popolnoma samostojni zakon. — Ne bom trdil, da je ta zakon še v veljavi, čeprav ni bil izrečno razveljavljen. Vendar ga moramo smatrati za ne več obstoječega, ker bo pač treba gospodarstvo s premoženjem posameznih delov občin podrediti določbam §§ 110. do 120. novega zakona o občinah.

Ako pa je res, da se pripravlja med drugimi tudi (nujno potrebna) op. pis.) sprememba zakona o občinah, bo treba posebno pazljivo obrniti tudi na spremembo teh določil, ki jim marsikaj manjka. — V kakšnem pogledu obstoji pomanjkljivost, obrazložim kasneje.

Predvsem si moramo predočiti, kakšna je razlika med onim javnim premoženjem, ki je last celokupne, to je politične občine, in med premoženjem posameznih njenih delov, ki je bilo v prej navedenem kranjskem deželnem zakonu iz l. 1912. označeno kot lastnina podobčinski ali soseske, ki jih pa naš sedanji zakon o občinah ne pozna več. — Razen take krajevne imovine je še dvojje vrst gospodarskih skupnosti, ki imajo svoje lastno premoženje: 1. taka skupnost je samo določeno število prebivalcev dotičnega kraja ali dela

občine, ki jih označuje omenjeni zakon kot »upravičence«; in 2. posebna gospodarska skupnost imovine določenega števila prebivalcev takega kraja, ki se imenujejo »solašniki«.

Tako imamo torej — da še enkrat povzamem — dejanski troje vrst premoženja gospodarskih skupin, ki ni občinsko, in na koje občinski odbori glede uprave praviloma ne morejo imeti ingerence (poseganja ali vtikanja v gospodarstvo), kolikor jim ne dopušča take pravice § 120. zakona o občinah. Imovina solašnikov pa sploh ne spada pod ta zakon, kakor bomo videli kasneje.

Zaradi jasnosti je treba vedeti, kaj spada pod pojem občinsko premoženje (občinska imovina). V našem novem zakonu o občinah določa § 92., da tvorijo imovino občine kot politične enice (— imenovano osnovno imovino) — nepremičnine in osnovna glavnica (odst. 1.), ki jo približje navaja drugi odstavek tega paragrafa — namreč: vse premične in nepremične stvari občine, kakor tudi vse njene pravice. Glede slednjih določa še posebej § 92., da morajo biti stvarne pravice vključene v zemljiških knjigah. Tako spada torej k občinski imovini: I. Nepremično premoženje; sem se prištevajo n. pr. občinske hiše (obč. domovi), druga posestva, kot vrtovi pri občinskih domovih, hišah, itd.; občinski gozdi, travniki; njive, pašniki, kamnolomi, i. dr. — II. Premično premoženje, n. pr. vrednostni papirji in vločne knjizice; med prve moramo prištevati vse predvojne državne obveznice (obligacije) avstr. zlate, srebrne in papirnate rente, vključno zakladnice avstr. vojnih posojil, najsi se zdi, da sedaj v naši državi nimajo vrednosti, ker menda ni bilo še časa, da bi se uredilo tudi to vprašanje. — III. K občinski imovini se prištevata tudi tako imenovana javna imovina. To je imovina, ki ni niti last raznih skupin občanov niti last občine kot pravne osebe, marveč imajo do nje pravico in od nje korist prav vsi prebivalci. Tu sem spadajo javni prostori (trgi ali nezazidani zemljiški deli po vaseh); javna pota, ki niso izrečno označena kot občinska; tudi vodovja, i. dr. Vsa taka imovina se vodi v zemljiških knjigah kot javna v posebnih razvidnicah; (nemški se nazivlje: öffentliches Gut). Toda za morebitne odsvojitve (odprodaje i. dr.) je občina pristojna oblast. To se mi je zdelo potrebno povedati, da bo slika o imovini posameznih delov občin tem jasnejša.

Kakor že v uvodu povedano, je vprašanje o ureditvi krajevne imovine še odprto, ponekod nejasno in nerazčiščeno. Niti zemljiška knjiga ne daje povsod popolne ali vsaj zadostne jasnosti, kaj je vaška last, kaj last upravičencev in kaj solaštnina. Temu se niti ne smemo čuditi, ako pomislimo, kdaj in v kakšnih razmerah sta se v prejšnji državi nemalokrat po uradništvu — nevesčim jezika ljudstva — prirejala in urejala zemljiški kataster in zemljiška knjiga.

(Dalje.)

Koledar za maj 1936

1	Petek	Filip (Zdenko) in Jakob ml., apostola	16	Sobota	Janez Nepomuk, muč.; Ubald, škof.
2	Sobota	Atanazij, c. uč.; Sekund. mučenec	17	Nedelja	PETA POVELIKONOČNA - KRIZEVA. Bruno, škof; Pashal Bajlonski, varih evharističnih kongresov
3	Nedelja	TRETJA POVELIKONOČNA. Najdenje sv. Križa, Aleksander, pap.	18	Poned.	Erik, kralj; Aleksandra, dev.
4	Poned.	FLORIJAN (Cvetko), mučenec, VARIH GASILSTVA IN ZAVAROVANSTVA PROTI POŽARU; Monika	19	Torek	Peter, cel., p.; Pudencijana, dev.
5	Torek	Pij V., papež; Irenej, škof	20	Sreda	Bernardin Sien., spozn.; Plavtila
6	Sreda	Janez Ev. pred Lat. vrati; Judita	21	Četrtek	KRISTUSOV VNEBOHOD. Feliks (Srečko) Kantal, spozn.
7	Četrtek	Stanislav, škof in muč.; Dujana, škof in mučenec	22	Petek	Emil (Milan); Margarita Kasijska
8	Petek	Prikazanje nadangela Mihaela	23	Sobota	Janez Krst. de Rossi, spozn.; Deziderij
9	Sobota	Gregorij Nicianški, cerkv. uč.	24	Nedelja	ŠESTA POVELIKONOČNA. Marija Devica, pomočnica kristjanov
10	Nedelja	ČETRTRA POVELIKONOČNA. Antonin, škof	25	Poned.	Gregorij VII., papež; Urban I., papež
11	Poned.	Francišek Hier.; Mamert, škof	26	Torek	Filip Neri, spozn.; Marija Ana Jez., dev.
12	Torek	Pankracij in tov., muč.; Nerej, muč.	27	Sreda	Beda Cast., c. uč.; Janez I., papež
13	Sreda	Servacij, škof; Robert Belarmin	28	Četrtek	Avguštin, škof; Viljem, opat
14	Četrtek	Bonifacij, muč.; Pashal I., papež	29	Petek	Marija Magdalena Pazzi, dev. Maksim.
15	Petek	Izidor, spoznavalec, varih kmetovalcev; Zofija	30	Sobota	Ivana Orlean., dev.; Ferdinand. (Postl)
31	Nedelja	BINKOSTI. PRIHOD SV. DUHA. Angela, devica			

Luna: 6. maja ščip ali polna luna; 14. maja zadnji krajec; 20. maja mlaj; 28. maja prvi krajec.

Dan zraste od začetnih 14 ur 31 minut na 15 ur 46 minut; zraste tedaj vsega za 1 uro 15 minut.

Če je ta mesec dosti dežja, v jeseni bo dosti vsega blaga.

Velikega travna če pogosto grmi, kmet se dobre letine veseli.

Odgovorni urednik: prof. Janko Mlakar

Tisk: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč)